

27.2.2025

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Valtioneuvoston päätös hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisesta 12.12.2024

Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelma

Valtioneuvosto päätti yleisistunnossaan 12.12.2024 hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 3 momentin nojalla Pohjois-Savon hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisesta vuodelle 2025.

Päätöksen mukaan hyvinvointialueen tulee laatia talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Ohjelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata. Tasapainottamisohjelma tuli toimittaa valtiovarainministeriölle 14.2.2025 mennessä.

Hyvinvointialue on toimittanut valtiovarainministeriölle 11.2.2025 tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman, joka sisältää tuloslaskelman, investoinnit ja rahoituslaskelman vuosille 2025–2029, sekä ohjelman liiteaineiston koskien henkilöstömenojen sopeutustoimenpiteitä vuosina 2026–2029.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan valtiovarainministeriö voi hylätä ohjelman tai edellyttää ohjelman täydentämistä, jos on todennäköistä, että ohjelma ei ole riittävä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus ohjelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää ohjelmaa tulee antaa hyvinvointialueelle 28.2.2025 mennessä. Hyvinvointialue voi täydentää ohjelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 31.3.2025 mennessä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen toimittaman materiaalin mukaan aluehallitus on linjannut 19.6.2024 palvelujärjestelmän uudistamisohjelmalla tavoiteltavan noin 50 miljoonan euron vuotuista kustannusvaikutusta vuosien 2024–2029 aikana. Palvelujärjestelmän uudistamisohjelma sisältää viisi kokonaisuutta, joista kolmen kokonaisuuden kustannusvaikutuksista ja osittain toimenpiteistä on olemassa aluevaltuuston päätös: vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus, 18,5 milj. euroa (pätös 17.6.2024), osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus, 18,5 milj. euroa (pätös 17.6.2024) ja perhe- ja vammaispalveluiden uudistus, 9,8 milj. euroa (pätös 16.12.2024). Kahden kokonaisuuden viranhaltijavalmistelu on parhaillaan

käynnissä ja toimeenpano on suunniteltu käynnistyvän vuonna 2026: erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus, 20–25 milj. euroa (aluehallituksen päätös 19.6.2024, valtuuston päätös toukokuussa 2025) ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus (aluehallituksen päätös 28.10.2024, valtuuston päätös vuonna 2026). Vuosina 2026–2029 palvelujen oston ja materiaalihankintojen vähentämisellä tavoitellaan yhteensä noin 20 milj. euron säästöä. Hyvinvointialueen aluehallitus on linjannut 16.9.2024, että hyvinvointialue ei käytä tilojen vuokrasopimusten optiovuosia, vaan kaikki tarvittavat vuokrasopimukset neuvotellaan uudelleen vuoden 2025 aikana, ja hyvinvointialue solmii jatkossa pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia 12 kk irtisanomisajalla. Jatkovuokrattavien toimitilojen tarve riippuu palvelujärjestelmän uudistamisen toimeenpanon etenemisestä. Aluehallituksen (2.12.2024) päätösten mukaisesti hyvinvointialueella tavoitteena on parantaa tilatehokkuutta 15 % nykyisestä vuoden 2028 loppuun mennessä.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman liitteen mukaan osana henkilöstömenojen vähentämistavoite on vuositasolla 2 %, eli noin 63,8 milj. euroa, vuosina 2026–2029. Tästä vuositasolla toteutetaan 10–11 milj. euron säästöt toteutetaan lähtövaihtuvuuden ja rakenneohjelmien avulla ja noin 5–6 milj. euron säästöt lakisääteisillä yhteistoimintamenettelyillä. Aluehallitus on 10.2.2025 käsitellyt suunnitelmaa, joka sisältää toimenpiteitä ja toimintamalleja, jolla arvioidaan henkilöstötarvetta, tehostetaan henkilöstöressurssien käyttöä ja hallintaa, vaikutetaan henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöihin sekä seurataan henkilöstömenojen ja henkilötyövuosien kehitystä ja ennusteita. Valtiovarainministeriö pitää henkilöstömenojen sopeuttamissuunnitelmaa hyvin valmisteluna ja riittävällä tasolla esitettynä.

Vuonna 2025 tasapainottamisohjelman kokonaisvaikutus on noin 52 milj. euroa. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa sopeutustoimet on jaettu tulosalueittain, mutta yksilöityjä toimenpiteitä ei ole esitetty. Euromääräisistä sopeutustavoitteista 65 % on kohdistettu perus- ja erityispalveluihin sekä perhe- ja vammaispalveluihin. Aluehallitus on päättänyt, että pysyvinä henkilöstösäästöinä vuoden 2025 talousarviossa vähennetään noin 189 henkilötyövuotta, eli henkilöstökustannukset pienenevät noin 9,5 milj. eurolla. Lisäksi kertaluonteisia säästöjä (ml. vuokratyövoima) toteutetaan noin 5 milj. euroa. Vuodelle 2025 talousarviossa ja käyttösuunnitelmassa hyvinvointialueen tulotasoa kasvatetaan korottamalla erityispalveluiden tulostavoitetta, asiakasmaksuja ja asukasvuokria sekä lisäämällä hyvinvointialueiden välisiä myyntituloja. Investointitasoa lasketaan merkittävästi vuodesta 2025 alkaen päättyen vuonna 2029 noin 47,4 milj. euron tasoon. Pohjois-Savon hyvinvointialueen lainamäärä on noin 500 milj. euroa ja korkokulut 13 milj. euroa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2023–2024 on arvioilta 131 milj. euroa. Lisäksi vuoden 2025 budjetti on laadittu 46 milj. euroa alijäämäiseksi. Taloussuunnitelman 2025–2027 hyväksymisen yhteydessä

16.12.2024 aluevaltuusto päätti, että hyvinvointialueen alijäämät katetaan viimeistään vuonna 2029, mikä käy ilmi tuloslaskelmasta. Taloussuunnitelman mukaan hyvinvointialueen talousarviot laaditaan ylijäämäisiksi ja vuosikate kääntyy positiiviseksi vuodesta 2026 alkaen.

Valtiovarainministeriö edellyttää hyvinvointialuetta täsmentämään tuottavuus- ja talousohjelmansa vuosien 2025–2026 sopeuttamistoimenpiteiden sisältöä ja niiden euromääräisiä vaikutusarvioita sekä arvioimaan vuosien 2027–2029 sopeutustoimia ja niiden euromääräisiä kustannushyötytavoitteita.

Lisäksi hyvinvointialueen tulee kuvata, miten se varmistaa, että päätöksenteko sopeutustoimien toteuttamiseksi etenee.

Hyvinvointialuetta edellytetään myös arvioimaan vuosien 2025–2029 kustannuskehityksen riskejä ja mahdollisuuksia lisäsopeuttamistoimenpiteiden toteuttamiseen tarpeen niin vaatiessa.

Valtiovarainministeriö pyytää aluetta toimittamaan pyydetyn materiaalin ministeriölle 31.3.2025 mennessä, jotta valtiovarainministeriö voi arvioida alueen lainanhoitokyvyn kehittymistä.

Muutetun lainanottovaltuuden mukaisen pitkäaikaisen lainan nostaminen ja sitoumusten tekeminen on mahdollista vasta kun päätöksen mukaiset ehdot on täytetty.

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Antto Korhonen
Finanssineuvos

VN/26656/2024-VM-21

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: